

ZNIEWOLONY LWÓW

Grzegorz Mazur, Jerzy Skwara, Jerzy Węgierski, *Kronika 2350 dni wojny i okupacji Lwowa. 1 IX 1939 - 5 II 1946*, Wydawnictwo Unia, Katowice 2007, ss. 648

Książka składa się z siedmiu rozdziałów, każdy z nich zamknięty jest własną bibliografią. Pod datami dziennymi znajdują się informacje pochodzące z różnych źródeł, ówczesnych i późniejszych, nie tylko polskich, także materiały ilustracyjne – fotografie, reprodukcje ulotek, odezów, mapki itd. Pierwszy rozdział zawiera charakterystykę Lwowa i jego najbliższych okolic z pierwszej połowy XX w. pod względem społecznym, politycznym, religijnym, gospodarczym, kulturalnym. Drugi rozdział obejmuje okres rozpoczęcia wojny i obrony Lwowa przed Niemcami (1 IX 1939–22 IX 1939), w tym odnotowanie opuszczania granic II Rzeczypospolitej przez polskie władze cywilne i wojskowe (17 września). Pod datą 20 września zaś znajdujemy zapis „Dopiero późno wieczór Sowieci porozumieli się z Niemcami co do oczyszczenia podejść pod Lwów i sowiecka Grupa Wschodnia otrzymała rozkaz zajęcia pozycji wyjściowych do ataku na miasto wyznaczonego na 21 IX na godz. 14.00”. W rozdziale trzecim zapisano wydarzenia z czasu pierwszej okupacji sowieckiej (22 IX 1939–30 VI 1941). Zakończony jest on swego rodzaju podsumowaniem nazwanym „Ocena pierwszej okupacji sowieckiej” (z podrozdziałami „Zamęt”, „Konsolidacja i przygotowanie”, „Akcja planowa”, „Ukraiń-

cy”, „Ostatni tydzień czerwca 1941”), będącym wypisem z opracowań historycznych. Kolejny, najobszerniejszy rozdział nosi tytuł „Okupacja niemiecka” (30 VI 1941–22 VII 1944). W tej części w materiałach ilustracyjnych znajdują się m.in. mapki i schematy opisujące strukturę i rozmieszczenie polskiej konspiracji antyniemieckiej, tajnego nauczania i fotografie okręgowych Delegatów Rządu RP oraz nocne zdjęcia z bombardowań Lwowa przez Sowietów. Rozdział także jest zakończony podsumowaniem. W rozdziale

piątym „Akcja Burza we Lwowie i okolicy (21–31 VII 1944)” znajdujemy m.in. przy dacie dziennej 25 VII 1944 r. opublikowaną za Normanem Daviesem mapkę ukazującą wersje wschodniej granicy Polski z wariantami „A” (bez Lwowa) i „B” (ze Lwowem, Rawą Ruską i Stryjem) „linii Curzona” na terenie Galicji. Jest to ilustracja do informacji o czwartym memorandum dla brytyjskiego MSZ autorstwa Francisca Bourdillana. To kolejne memorandum, podobnie jak poprzednie, stwierdza, że Polska powinna otrzymać Lwów zgodnie z wariantem „B”. Niestety do tych czterech memorandum dołączono mapkę z „linią Curzona” biegnącą na zachód od Lwowa. Przebieg tej linii został prawdopodobnie sfalsyfikowany jeszcze w 1920 r. przez brytyjskiego historyka Lewisa Namiera (Żyda pochodzącego z Polski, do 1910 r.

Ludwika Bernsztajna). Rozdział „Druga okupacja sowiecka” (26 VII 1944–5 II 1946) jest najuboższy w ilustracje i fakty, a ostatnie zdanie zapisu z 5 lutego brzmi „Lwów – jeżeli chodzi o mieszkańców – stracił całkowicie swój przedwojenny charakter”. „Epilog” (5 II–VI 1946) przedstawia ratyfikowanie i realizację umowy o polsko-sowieckiej granicy państwowej, podpisanej w Moskwie 16 VIII przez TRJN. Tak kończy się histo-

ria polskiego Lwowa i Kresów Wschodnich, której ostatnimi akordami były trzy okupacje dwóch agresorów – ZSRS i III Rzeszy.

Książka zaopatrzona jest w indeks nazwisk, spis ilustracji, spis map, szkiców i schematów, spis miejscowości powiatu lwowskiego i pobliskich oraz (bardzo wygodny i rzadko publikowany) spis ulic Lwowa sprzed 1939 r. i nazwy ukraińskie z 2006 r.

Barbara Polak